

АЛКОХОЛЬТ И ЗАКОНЪТ

В процеса на израстването си е важно младите хора да разберат възможните дългосрочни последици от нарушаването на законите. В този раздел работните листове представят по възможна най-разбираем начин законите, които се прилагат по отношение на алкохола. Плановете и подготовката на занятията са базирани на различни сценарии, които избягват дидактичния стил на обучение.

Основните занятия са посветени на ограниченията, които поставят различните закони, както и причините за тези ограничения. Разглеждат се също въпроси, като шофирането след употреба на алкохол, какви са съответните рискове и последици от това действие.

В РАЗДЕЛ 6 ще намерите листовки „**Защо не трябва да шофирате в нетрезво състояние**“ и „**Да ти „отровят“ пitiето**“, които можете да разпечатате и раздадете на класа, както и допълнителна информация за 16+ .

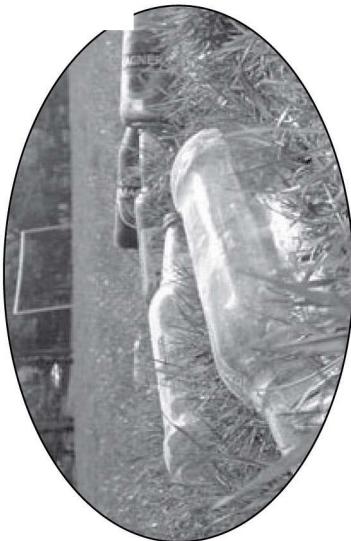

АЛКОХОЛЪТ И ЗАКОНЪТ

Законът забранява купуването и употребата на алкохол от лица, ненавършили пълнолетие!

Ако си над 18 годинни,
го доказваш с лична карта!

Нежелателно е замърсяването на
околната среда с празни опаковки.
Освен това служителите на реда
имат право до отнемат алкохол от
лица, ненавършили пълнолетие на
обществени места.

Противозаконно е
да купуват алкохол за
ненавършили 18 г.

Шофирането след употреба на
алкохол се наказва. Създава се
полицейско досие, налагат се глоби,
може да се стигне до съд и
 лишаване от свобода.

Противозаконно е
пълнолетни
да купуват алкохол за
ненавършили 18 г.

Противозаконно е да се продава или
купува алкохол за видимо пияни лица.

АЛКОХОЛЪТ И ЗАКОНЪТ

Пиктограма с отговори за учители

Продажба на алкохол

Продажбата на алкохол на ненавършили 18 г. и на видимо пияни хора е незаконна.

Нямаш лична карта, не получаваш алкохол

Дори да си на 18 г., ако не носиш лична карта, не получаваш алкохол.

Да купуваш алкохол за друг

Полицията има право да Ви предаде на Съд, ако сте над 18 г. и съзнателно купувате алкохол за някой под 18 г.
Незаконно е и да купувате алкохол за някой, видимо пиян.

Шофирane в нетрезво състояние

Наказва се шофирането след употреба на алкохол и установен САК над 0,5/1000.
Ако шофирате след употреба на алкохол и причините ПТП с нараняване или смърт, ще бъдете съден и е възможно да бъдете лишен от свобода.

Зони, забранени за алкохол

Противозаконно е подлежите на арест, ако не изпълните нареддане на полицейски служител да не пиете алкохол на определени места (като спортни мероприятия и др.). На такива места полицията има право да изземе и изхвърли всички притежаван от лицата, ненавършили пълнолетие, алкохол.

Консумация на алкохол в заведения

В заведения е забранено сервирането на алкохол на хора под 18 г.
Консумацията на алкохол от нещълнолетни, също е забранена стъс Закон.

Консумация на алкохол на публични места

Полицията има право да конфискува алкохол от лица, ненавършили пълнолетие, на обществени места (например паркове, градини, стадиони и др.).

ДА ПОГОВОРИМ ЗА АЛКОХОЛ

12-16г.
За учители

ВИЕ И ЗАКОНЪТ

В РАЗДЕЛ 7 се запознайте с извадката от законите, които се отнасят до употребата и купуването на алкохол от млади хора в Република България. При възможност и желание, разгледайте пълните текстове на законите и на други нормативни актове, които се отнасят за ненавършилите пълнолетие (до 18г.) и за консумацията на алкохол.

УПРАЖНЕНИЕ А

Запознайте накратко класа/групата, с която работите, със Законите, които третират достъпа, покупко-продажбата и употребата на алкохол от ненавършилите пълнолетие.

Разсъждавайте с учениците върху следните въпроси:

1. Защо ЗАКОНЪТ гласи, че хората на възраст под 18 години не могат да купуват алкохол от магазини или заведения?
2. Знаят ли младите хора точно какви са здълженията им по отношение на алкохола съгласно българските закони?
3. Знаят ли младите хора, че различните страни и култури имат различно отношение към употребата на алкохол и съответно различни наказания за подрастващи?
4. Знаят ли младите хора какви са последиците от неспазването на законите? А последиците за общността, семейството и/или приятелите?
5. Какви вреди и на кого би нанесла неправомерна или прекомерна употреба на алкохол?
6. Какви вреди и на кого би могло да нанесе шофирането в нетрезво състояние?

ДА ПОГОВОРИМ ЗА АЛКОХОЛ

12-16г.
За учители

ВИЕ И ЗАКОНЪТ

УПРАЖНЕНИЕ Б

Нападателя и неговата „голяма“ нощ навън

Нападателя и Полузашитника са на 14 години и са добри приятели. Те са един и същи клас от шест години, от един и същи футболен отбор са и имат общи приятели. Родителите на Нападателя ще пътуват за уикенда и Нападателя избира да прекара времето с Полузашитника. В събота вечер той кани още няколко приятели на купон в празния дом. Скоро момчетата отварят шкафа с алкохол и си сипват напитки. Полузашитника е нервен и пие много бързо, а Нападателя му налива още една чаша. Не след дълго Полузашитника е напълно пиян. Превъзбуден е и излиза на улицата, викайки и коментирайки нецензурно по всички и всичко. Той рита кофите за боклук, започва да крещи на своите приятели, които го гонят, и влиза в разпра с Полузашитника. Полицейски екип скоро се натъква на Нападателя и Полузашитника и ги отвежда в районното управление.

След като прочетете историята, моля, дискутирайте по следните въпроси:

1. Извършено ли е нарушение и на кои закони?
2. Защо мислите, че Полузашитника се е държал по този начин? Защо Нападателя го гони?
3. Какви според вас ще са полицейските действия?
4. Ще бъдат ли въвлечени родителите на Нападателя и Полузашитника в ситуацията?
5. Какво според Вас ще се случи по-нататък?

ДА ПОГОВОРИМ ЗА АЛКОХОЛ

12-16г.
За учители

ВИЕ И ЗАКОНЪТ

УПРАЖНЕНИЕ В

Момичешка вечер на вън

Танцьорката и Писателката са на 14 години, но когато излизат, хората казват, че изглеждат на 18. По време на своя разходка Танцьорката и Писателката срещат няколко 18-годишни момчета и влизат в заведение с тях. Двете момичета решават да пият по едно малко алкохолно питие, за да изглеждат по-големи. Те с удоволствие говорят с момчетата и скоро приемат по още едно питие. Писателката започва да усеща последиците от алкохола - главата ѝ започва да се върти и тя се чувства зле. Казва на Танцьорката, че иска да се прибере, но приятелката ѝ не е съгласна да си тръгва, иска да остане с момчетата. Писателката не знае какво да прави.

Трябва ли да се прибере сама? Или трябва да приеме предложението на момчето, което току-що е срециала, да я прибере до тях с кола? Но то също е употребило алкохол...

След като прочетете историята, моля, дискутирайте по следните въпроси:

1. Нарушени ли са никакви закони?
2. Мислите ли, че Писателката се намира в рискова ситуация?
3. Танцьорката в рискова ситуация ли се намира? Обясните отговора си.
4. Какво мислите, че трябва да направи Танцьорката в тази ситуация? А какво трябва да направи Писателката?
5. Ако млад човек се напие, мислите ли, че се намира в по-голям риск, отколкото възрастен в същата ситуация? Обясните отговора си.

ДА ПОГОВОРИМ ЗА АЛКОХОЛ

ШОФИРАНЕ И УПОТРЕБА НА АЛКОХОЛ

УПРАЖНЕНИЕ Г

1. На листа по-долу запишете някои от уменията, които смятате, че хората трябва да имат, за да управляват добре мотопед, мотоциклет или автомобил. Ето някои думи, които може да помогнат да помислите за различни аспекти на шофирането.

Първият ред в таблицата е попълнен, за да Ви насочи и отключи асоциациите.

Думи за бърза асоциация:

Пешеходци, други шофьори, зрение, мрак, скорост, пътни знаци, шофьорски опит, координация, преценка на разстоянията, слух.

**Необходими умения за шофиране на моторно превозно средство
(автомобил/мотоциклет/мотопед)**

1. Пример: Необходима е правилна преценка на разстоянията, за да запазя безопасна дистанция от другите превозни средства

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

ДА ПОГОВОРИМ ЗА АЛКОХОЛ

ШОФИРАНЕ И УПОТРЕБА НА АЛКОХОЛ

УПРАЖНЕНИЕ Д

1. Попълнете таблицата по-долу, за да покажете основните ефекти от употребата на алкохол върху тялото. Има две колони - за физически и за поведенчески ефекти. Не е нужно да попълвате всички квадратчета - просто запишете онези, които смятате за най-важни. Първо запишете основните физически ефекти от употребата на алкохол върху тялото (какво се случва в краткосрочен план, а не ефектите от продължителна консумация). Във втората колона напишете как употребата на алкохол може да промени поведението на хората. Първият ред в таблицата е попълнен, за да Ви насочи и отключи асоциациите.

Краткосрочните ефекти на алкохола върху тялото	Възможни ефекти на алкохола върху поведението
1. Пример: Забавя реакциите Ви	1. Пример: Може да направи человека по-агресивен
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.
6.	6.
7.	7.
8.	8.

2. Сега сравнете двете колони, започвайки от редове 1 и 2. Отбележете онези умения, които са и шофьорски. Помислете кой ефект от алкохола - физически или поведенчески - ще се отрази най-силно на човек.

3. В около 50 думи обобщете основните причини, поради които алкохолът води до неспособност за безопасно шофиране.

ДА ПОГОВОРИМ ЗА АЛКОХОЛ

ШОФИРАНЕ И УПОТРЕБА НА АЛКОХОЛ

ПОЛЕЗНА ИНФОРМАЦИЯ

Има строги законови ограничения относно максималното количество алкохол в кръвта на човек, който шофира. Това е така, защото употребата на алкохол (дори само една напитка) се отразява на преценката и намалява способността на водача да вижда и чува нещата ясно. Тези ефекти на алкохола създават много по-голяма вероятност да настъпи произшествие. Въздействието на алкохола върху мозъка забавя времето за реакция в опасни ситуации. Ако след консумация на алкохол, човек управлява автомобил (или кара мотопед, мотоциклет или колело), неговото „време за мислене“ се увеличава. Например, ако котка мине пред колата, шофьорът може със закъснение да сложи крак върху спирачката. Разстоянието, изминато от колата през това време, е „разстоянието за мислене“. Смята се, че само една алкохолна напитка може да увеличи „разстоянието на мислене“ на водача с до 20%.

У нас шофирането след употреба на алкохол е административно нарушение, ако установената концентрация на алкохол в кръвта е над 0,5 на 1000. Законодателят е приел, че алкохолна концентрация в кръвта над това количество оказва негативно въздействие при управление на МПС, затова е въвел забрана за това, предвиждайки наказания и принудителни административни мерки.

В България при управление на МПС с алкохол в кръвта от 0,5 до 0,8/1000 се отнема свидетелството за управление на МПС (шофьорската книжка) за 6 месеца, глобата е 500 лв. и се отнемат контролни точки. При управление на МПС с алкохол в кръвта над 0,8 до 1,2/1000 се отнема шофьорската книжка за 12 месеца, глобата е 1000 лв. и се отнемат контролни точки. Ако при шофиране след употреба на алкохол, причините нараняване или смърт, ще бъдете съден и може да бъдете лишен от свобода. Глоби и други принудителни мерки се налагат и на собствениците, които са предоставили превозните си средства на водачи, употребили алкохол.

Алтернативи на шофирането в нетрезво състояние са:

- Градски транспорт, такси или услугата Drink&Drive;
- Вървенето пеша, ако разстоянието не е голямо и пътят е осветен;
- Обаждане до дома, на роднина или на приятел, който знаете, че не е пил тази вечер и може да ви приbere безопасно;
- Шофьор на вечерта - приятел, доброволно приел да не пие алкохол дадената вечер и да откара всички след приключване на купона.

За повече информация вижте: <http://konsumirai-otgovorno.bg/drive-safely>

ДА ПОГОВОРИМ ЗА АЛКОХОЛ

ШОФИРАНЕ И УПОТРЕБА НА АЛКОХОЛ

УПРАЖНЕНИЕ Е

Погледнете таблицата по-долу. Тя показва разстоянието за мислене и разстоянието на действителния спирачния път, които са съставни части на общия спирачен път за автомобили при различна скорост на сух път с добри спирачки. Разстоянията и дължините на автомобилите са дадени в метри (м). Скоростта на колата е дадена в метри в секунда (м/с). Ако Ви е по-удобно, работете в км/ч, но ще трябва да направите съответните преобразувания на цифрите и в таблицата. За стандартна дължина на автомобила се приемат 4м. Във всяка колона има коефициент, с който се умножава стандартната дължина на автомобила, за да се получат съответните разстояния.

Скорост на автомобила		Разстояние на мислене		Разстояние на спирачния път		Общо разстояние за спиране на автомобила	
м/с	км/ч	Коф	м	Коф	м	Коф	м
13		2.25	9	3.5	14	5.75	23
	22	3.75	15	9.5	38	13.25	53
	30	5.25	21	18.75	75	24	96

1. Начертайте графика, за да покажете как разстоянието на мисълта, спирачния път и общия път на спиране се влияят от скоростта на автомобила. Какви изводи може да направите?
2. Ако приемем, че две алкохолни напитки добавят общо 20% към разстоянието за мислене на шофьор, изработете новия общ спирачен път, ако водачът е консумирал тези напитки. Начертайте резултатите си на графика.
3. Как алкохолът влияе на спирачния път? По какво се различава това от скоростта на автомобила?
4. Обясните защо не е препоръчително да пиете алкохол преди управление на кола, мотоциклет, мотопед или велосипед. Как влияе повишеният САК на водача?
5. Защо пешеходците трябва да внимават колко алкохол пият?

БЕЛЕЖКИ ЗА УЧИТЕЛЯ

Вие и законът

За ученици 12-16г.

(Обяснителни бележки)

Подготовка: Покажете на подрастващите пиктограмите от лист **Алкохолът и законът**. Обсъдете заедно информацията от стр. 49.

Продължителност: В зависимост от способностите на учениците, те могат да завършат Упражнения А, Б и В в едно занятие. Б и В могат да бъдат използвани и за домашна работа. Упражнения Г, Д и Е се нуждаят от допълнителни 1 до 2 учебни часа.

Имената на героите са заменени с прякори, за да няма припознаване.

Вие преценете дали да работите с тях или да изберете независими, неприсъстващи в класа лични имена.

Цели:

Да се помогне на тийнейджърите да разберат:

- Законът и тяхната зависимост от него.
- Защо съществуват законите.
- Какво би могло да се случи при отствие на закони.
- Що елична отговорност че проблемите с алкохола възникват, независимо от законите.

Упражнение А (стр. 44):

Преди да предоставите работния лист, помолете учениците да посочат какво според тях казва Законът във връзка с:

- Консумация на алкохол в ресторани и барове.
- Закупуване на алкохол в магазини и супермаркети.
- **Забележка:** В Закона изрично не се категоризират лицата, които нямат право да продават или предоставят алкохол на лица ненавършили пълнолетие, затова тълкуването му включва и родителите в тази категория.

Упражнение Б и В (стр. 45-48)

Едната дейност е за две момчета, а другата за две момичета; учениците могат да избират коя от двойките да направи изследването. Въпросите са подобни, но повдигат различни теми за единия или другия пол.

Упражнение Б Въпрос 1

Полицията може да намери Симеон пиян на улицата, заради което да го арестува,

независимо че алкохолът не е купуван от магазин, а взет от възъщи.

Упражнение В Въпрос 1

В заведение момичета под 18г поръчват алкохол в заведение, където продажбата му за хора на тази възраст е незаконна. Оставете младежите да дискутират свободно случката и да споделят най-съществените си хрумки с останалите.

Шофиране и употреба на алкохол

За ученици 14 – 16г.

(Обяснителни бележки към Упражнения Г и Д)

Продължителност: 1-2 занятия

Подготовка: В зависимост от времето, с което разполагате, копирайте единия или двата Работни листа и работете по заданията в тях.

Цели:

- Помогнете на младежите сами да разберат защо употребата на алкохол и шофирането не са съвместими;
- Защо и кога се засилва ефектът на алкохола върху тялото и поведението;
- Помогнете им да разберат, че въздействието на алкохола върху тялото и поведението на хората е различно, но и двете влияят върху шофирането.

Бележки:

Децата биха могли да подгответ и

- (1) плакати за забрана употребата на алкохол преди и по време на шофиране или
- (2) сценарий за кратък филм, радио или телевизионна реклама.

Шофиране и употреба на алкохол

За ученици 12 – 16г.

(Обяснителни бележки към Упражнение Е)

Продължителност: 1 занятие

Подготовка: Копирайте Работен лист 8 (стр. 50)

Основно послание към учениците:

**Когато пораснете и станете шофьори,
НИКОГА не смесвайте алкохол и шофиране!**

Цели:

- Да се разберат ефектите на алкохола върху тялото във връзка със законовите ограничения за употреба на алкохол и шофиране;
- Обяснете зависимостите между разстояние и скорост с графики;
- Покажете факторите, влияещи на спирачния път.

